

Udflugt til Esrum Kloster og Tegners Museum søndag d. 14. maj 2023 for Næstved Kunstforening og Næstved Museumsforening.

42 havde tilmeldt sig til turen, så det gav en næsten fyldt bus. Vi startede med overskyet, men ved ankomsten til Nordsjælland var der fuldt solskin og varmt resten af dagen.

Formiddagskaffe og guf i Karlslunde. Vores chauffør havde med enestående præcision valgt kaffepausen i de 15 minutter, hvor det småregnede.

Nå, hvem har nogensinde taget skade af lidt vand?

Undervejs causerede Ole med faktaviden om klostrets forhistorie, og knyttede Esrum og Næstved sammen.

Velankommet til Esrum Kloster fulgte vi guidningen i to grupper. Min gruppe med Nicolai lagde ud med Fratergården.

Nej, jeg skal lige indskyde, at klosteret og Møllegården tog sig utrolig smukt ud i det skønne vejr. Beliggende på kanten af en mose-groet sø. Og overraskende nok flankeret på den ene side af en del gamle småhuse, lidt landsbyagtigt.

Lidt historik er på sin plads her:

Cistercienserordenen grundlægges omkring år 1100 i Citeau, og et datterkloster i Clairvaux kom til kort tid efter af Den hellige Bernhard.

Udsprunget af Benediktinerordenen, hvor mange fandt, at klosterordenen efterhånden var blevet grundigt uskarp og udvandet.

Såre menneskeligt!

Men cistercienserne ville det anderledes. Strenge levereregler (for kormunkene). Op kl. 2 om natten. Bøn 6 timer om dagen. Læsetimer, afskrift af vægtige værker, osv. Nå, ret skal være ret. Vi kan takke munkene i dag for det kolossale arbejde med afskrifterne. Møjsommeligt, langsomt, sirligt arbejde, fantasifuldt og farverigt. Elendigt lys at arbejde ved. Og tror I, at de havde briller? Nixen-bixen

To slags munke var der: kormunke, som var bedre folks børn/adelige og som ikke kunne forlade ordenen igen. Og lægdrødre, som var bøndernes børn.

Det var de sidstnævnte, der leverede det fysiske arbejde, de førstnævnte klarede det åndelige. Lægdrødre kunne godt forlade klostret, og vendte nu belæst med faglig viden, som der var god brug for lokalt (landbrug, tømrer, murer osv).

Biskop Eskil grundlagde Esum kloster i 1151. Efter sigende et øde, isoleret sted. Men i virkeligheden lå der nok et benediktinerkloster i forvejen. Klostret var meget velhavende, kom således efterhånden til at eje 2/3 af Nordsjælland. Lige indtil Reformationen kom og ødelagde det hele.

Ak, ja! Det gode varer jo sjældent ved.

I alt blev der bygget på klostret gennem 350 år.

Klostret har sidenhen fungeret som stutteri, amtsforvaltning, magasin for Nationalmuseet, posthus, børnehjem, flygtningecenter og miljø- og naturskole.

Siden 1997 har klostret været åbent for offentligheden efter en omfattende restaurering.

Og her er vi så nu, i dette prægtige hus, hvor udstillingerne fortæller om klostrets historie.

Men der er jo også urtehaven, som interessant fortæller om datidens lægekunst.

Signaturlæren fortæller om planternes effekt overfor en lang række sygdomme/svækkelser/lidelser. Man bedømte f.eks. en plantes ydre karakteristika, om de mindede om noget menneskeligt, til at bestemme, hvad de kunne bruges imod. Rent vås, naturligvis. Men placeboeffekten var, dengang som nu, kolossal. Så det var jo godt nok. I parentes kan jeg bemærke, at rigtig mange planter i dag har bevist farmakologisk virkning.

Jeg kan nævne Fingerbøl (digitalis), Kamille (aspirin), Valmue (opium). For blot at nævne nogle få.

Den udmærkede frokost var anrettet i Møllegården ved to langborde, og her kunne vi også se den stadig fungerende vandmølle.

Næste stop på turen var Tegnens Museum. Udefra set, præsenterer museet sig nærmest som et kubistisk, gråt betonbyggeri, beliggende i bløde sandklitter bevokset med lyng. Og bestykket med spredte bronzeskulpturer. Vi var, også her, delt i to grupper til guidning.

Museet er tegnet af Rudolph Tegner selv, efter han kom til penge efter giftermål med Elna.

Fakta note: født i 1873, død i 1950. Uddannet på Kunstakademiet med udmærkelse.

Videreuddannet i Paris, også her med stor anerkendelse.

En del af hans værker er, må man nok sige, monumentale, nogle måske lige i overkanten, præget som de er, af en forherligende symbolik. Som man også synes, man har set i sovjettiden og i mellemkrigsårenes Tyskland. Men dygtigt proportioneret. En del af værkerne er klart inspireret af den klassiske oldtid i Grækenland og Italien. Yndefulde, graciøse.

Et utroligt, legende monument er Danzerindebrønden fra 1910. Man fatter næsten ikke, at den ikke braser sammen, med så få støt-tepunkter der er. Bronzeudgaven er nu i Helsingør.

Brygger Carl Jacobsen var tidens fremmeste kunstmæcen og han bestilte flere monumentale værker af Tegner. Flere af værkerne er der flyttet rundt på, af forskellige grunde, så helt let har det ikke altid været for Tegner.

Et af hans hovedværker er Livets Port fra 1916. Det blev ikke godt modtaget, men en del af figurgrupperne ser vi nu i afstøbninger af i parken.

Hans portrætter, som vi ser i bustesamlingen, viser hans store talent. Det er fremragende menneskeskildringer, og her naturligvis rensat for symbolik.

Akustikken i museet vil jeg helst ikke sige noget dårligt om, så derfor nævner jeg den slet ikke.

Afslutningsvis: vi havde en rigtig god dag, både med det faglige indhold og med vejret. Der var et godt mix af historisk og kunstnerisk indhold.

Og vi kan sige tak til Lis, Dorrit og Anne-lise for det gode program.

Og så iøvrigt tak til alle for et hyggeligt samvær.

Diverse fotos: Ole Madsen, Birthe & Jørgen Elming

Referent:

Jørgen Elming
Sekretær i Museumsforeningen